

Sygn. akt I ACa 902/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Roman Sugier
Sędziowie :	SA Anna Bohdziewicz SO del. Tomasz Tatarczyk (spr.)
Protokolant :	Katarzyna Noras

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2018 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa R. M.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prokuratorowi Rejonowemu w Pszczynie

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 24 lutego 2017 r., sygn. akt I C 43/15

1) oddala apelację;

2) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa-Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej 4 050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO del. Tomasz Tatarczyk SSA Roman Sugier SSA Anna Bohdziewicz

ACa 902/17

Sygn. akt I ACa 902/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 24 lutego 2017 r. Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo, którym powód dochodził zapłaty przez pozwanego 200 000 zł z tytułu zadośćuczynienia i zasądził od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej 3 600 zł z tytułu kosztów zastępstwa prawnego. Przytoczył Sąd następujące motywy orzeczenia :

Prokuratur Rejonowy w Pszczynie w dniu 29 października 2014 r. wystąpił z wnioskiem o zastosowanie w stosunku do powoda środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania. Sąd Rejonowy w Pszczynie wniosek ten uwzględnił. Na zlecenie prokuratury biegły sądowy z zakresu medycyny wydał opinię, z której wynikało, że stan zdrowia powoda umożliwiał mu udział w czynnościach procesowych oraz że w przypadku zastosowania środka zapobiegawczego powinien on przebywać na oddziałach szpitalnych zakładów zamkniętych. Sąd Okręgowy w Katowicach po rozpoznaniu zażalenia powoda postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania utrzymał w mocy nie dzieląc argumentacji, jakoby stan zdrowia powoda uniemożliwiał mu przebywanie w warunkach aresztu śledczego. W trakcie tymczasowego aresztowania powoda na polecenie Prokuratury Rejonowej w Pszczynie biegły sporządził kolejną opinię dotyczącą stanu zdrowia powoda, w której stwierdził, że nie istnieją przeciwwskazania do czynnego udziału powoda w czynnościach procesowych oraz do przebywania przez niego w areszcie śledczym lub zakładzie karnym. Oddaleniu podlegały wnioski powoda : a) o przeprowadzenie dowodu z akt Prokuratury Rejonowej w Pszczynie celem wykazania „zastosowania wniosku z fałszywą opinią”, akta te stanowią obecnie część akt postępowania karnego toczącego się przed Sądem Rejonowym w Pszczynie, zarządzeniem z 9 lutego 2016 r. powód został wezwany do sprecyzowania wniosku przez wskazanie dokumentów z akt, z których ma być przeprowadzony dowód, zobowiązania powód prawidłowo nie wykonał wskazując jedynie, że domaga się pobrania wszystkich kart akt, według udzielonej informacji, przedstawienie akt nie było możliwe z uwagi na stan sprawy w toku, skutku nie przyniosło ponowne wezwanie powoda do wskazania konkretnych dokumentów objętych wnioskiem dowodowym; b) o przeprowadzenie dowodu z akt osobowych i medycznych aresztu, powód został wezwany do sprecyzowania wniosku przez wskazanie dokumentów akt, z których ma być przeprowadzony dowód, jednostki w której akta znajdują się, dokładne przytoczenie okoliczności, których ustaleniu służyć ma przeprowadzenie dowodu, zobowiązania powód prawidłowo nie wykonał wskazując jedynie, że domaga się pobrania wszystkich kart akt Aresztu Śledczego w B. i w W. oraz że dowód ten jest powoływany na okoliczność uzasadnienia pozwu; c) o przeprowadzenie dowodu z akt skargowych, powód został wezwany do sprecyzowania wniosku przez wskazanie czytelne jednostki, z której pochodzą akta, dokumentów objętych wnioskiem oraz okoliczności, które mają być za ich pomocą ustalone, zobowiązania powód nie wykonał; d) o przeprowadzenie dowodu z pism do Prokuratora Rejonowego w Pszczynie, powód został wezwany do sprecyzowania wniosku przez zindywidualizowanie pism, których wniosek dotyczy oraz wskazanie okoliczności, które mają być stwierdzone, zobowiązania powód nie wykonał. Powództwo należało oddalić, ponieważ wbrew wymogom art. 6 k.c. powód nie wykazał przesłanek odpowiedzialności pozwanego, mianowicie bezprawności jego działania lub zaniechania oraz adekwatnego związku przyczynowego między zachowaniem pozwanego, a szkodą. Nie powołał powód dowodów na okoliczność, że w związku z decyzją o tymczasowym aresztowaniu doszło do pogorszenia jego stanu zdrowia. Wykazanie takiej okoliczności mogłoby nastąpić w zasadzie wyłącznie w oparciu o dowód z opinii biegłego, stosownego wniosku powód nie zgłosił. Bezprawności działania prokuratora upatrywał powód w tym, że kierując do sądu wniosek o zastosowanie tymczasowego aresztowania świadomie i celowo zataił informacje o jego stanie zdrowia oraz ukrył istnienie świadectwa lekarskiego. Powód nie sprecyzował, jakie świadectwo lekarskie miało zostać ukryte i jakie informacje zatajone. Twierdził, że posiadane dokumenty wskazują na zatuszowanie przez prokuraturę i pracowników szpitala informacji o przeciwwskazaniach zdrowotnych dla jego pobytu w areszcie ale dokumentów tych nie przedstawił. Twierdził powód, że prokuratura ukrywała treść opinii o stanie jego zdrowia ale jak wynika z uzasadnienia postanowienia sądu utrzymującego w mocy zastosowanie w stosunku do powoda tymczasowego aresztowania, za chybiony uznano argument wskazujący na zły stan zdrowa powoda z powołaniem na opinię z 2011 r., skoro przed wystąpieniem z wnioskiem o tymczasowe aresztowanie powoda prokuratura uzyskała aktualną opinię lekarską stwierdzającą brak przeszkód do osadzenia powoda w areszcie śledczym. Nie zachodziły jakiegokolwiek podstawy do przyjęcia, że pozwany dopuścił się bezprawnych działań w stosunku do powoda. Przeciwnie, z materiału którym Sąd dysponował wynika, że przed skierowaniem wniosku o zastosowanie tymczasowego aresztowania prokurator zasięgnął opinii biegłego z zakresu medycyny a w trakcie wykonywania tego środka ponownie sporządzona została opinia, z której wynika, iż brak jest przeciwwskazań do tego aby powód przebywał w warunkach aresztu śledczego. O kosztach postępowania orzec należało po myśli art. 98 k.p.c.

W apelacji powód zarzucił „wykorzystanie” jego izolacji, brak przesłuchania go, niepobranie od niego danych i dowodów uzasadniających pozew w sytuacji odmowy dyrekcji aresztu śledczego na ich odtworzenie, przegranie na płyty CD i przekazanie do sądu, brak dostępu do akt sprawy karnej, niemożność doprecyzowania wniosku

dowodowego dotyczącego tych akt, niezasadną odmowę ustanowienia pełnomocnika, w rezultacie uniemożliwienie mu obrony swoich interesów w procesie. W oparciu o te zarzuty skarżący domagał się uchylecia wyroku.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Apelacja jest bezzasadna.

Fakt osadzenia powoda w jednostce penitencjarnej nie zwalniał go od obowiązków strony w procesie. Powód zainicjował postępowanie sądowe stawiając

pozwanemu poważne zarzuty i żądając zasądzenia od niego niebagatelnej kwoty. Przed wytoczeniem powództwa powinien zgromadzić dowody dla poparcia twierdzeń, z których roszczenie wywiódł, a jeśli zamierzał zwrócić się do sądu z wnioskiem o zażądanie potrzebnych dokumentów od innych podmiotów, to jego rzeczą było zindywidualizowanie tych dokumentów tak aby ich zebranie w toku postępowania było możliwe. Tego wymogu, rzecz jasna, nie spełniało wskazanie w pozwie jako dowodów akt prokuratury bez sprecyzowania dokumentów, które służyć miały wyjaśnieniu istotnych okoliczności, akt osobowych, medycznych i skargowych bez określenia jednostki penitencjarnej, z której mają pochodzić i dokumentów w nich zawartych, pisma bez skonkretyzowania jego rodzaju. Nie chodziło przy tym o podanie numerów kart, pod którymi dokumenty w aktach zostały umieszczone ale o sprecyzowanie tych dokumentów poprzez przywołanie ich rodzaju, daty sporządzenia, wystawcy, tudzież treści oraz faktów, które za ich pomocą mają być udowodnione. Skierowane do powoda wezwania Sądu Okręgowego, dotyczące uzupełnienia wniosków dowodowych, nie odniosły skutku. Nie było obowiązkiem tego Sądu skopiowanie zawartości całych akt sprawy karnej po to by powód mógł następnie wskazać istotne dla niego dokumenty, a właśnie poprzez sporządzenie kopii dokumentów z akt sprawy karnej zamierzał Sąd przeprowadzić dowód z zawartych w nich dokumentów, w razie ich zindywidualizowania przez powoda, wobec odmowy udostępnienia tych akt na czas trwania postępowania w związku ze stanem w toku sprawy karnej i czynnościami procesowymi w niej podejmowanymi.

Postępowanie cywilne jest skonstruowane według modelu kontrydiktoryjnego, w którym materiał procesowy dostarczają strony, nie jest zaś rzeczą sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających stronie na udowodnienie roszczeń. Chybiony jest zatem zarzut apelacji co do niepobrania od powoda danych i dowodów uzasadniających pozew. To nie sąd jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów lecz strona ma przedstawić dowody (art. 3 i 232 k.p.c.) dla wykazania okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie i okoliczności te dokładnie przytoczyć.

Ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.).

Powód nie przytaczając wystarczających dowodów na poparcie swoich twierdzeń poniósł ryzyko przegrania procesu, a nie jak w sposób absolutnie nieuprawniony twierdzi, przegrał proces, bo „wykorzystano” fakt jego izolacji.

Sąd Okręgowy podjął w sprawie czynności mające na celu zapewnienie powodowi realizację jego praw procesowych. Odmowę ustanowienia dla niego pełnomocnika z urzędu należycie umotywował, a ta decyzja procesowa była przedmiotem badania przez Sąd drugiej instancji wobec wniesienia przez powoda zażalenia.

Wbrew zarzutowi skarżącego, nie został on pozbawiony możliwości obrony swych praw w procesie.

Sąd Okręgowy wyjaśnił fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Ustalił, że na zlecenie prokuratury biegły sądowy z zakresu medycyny wydał opinię, z której wynikało, że stan zdrowia powoda umożliwia mu udział w czynnościach procesowych oraz że w przypadku zastosowania środka zapobiegawczego powinien on przebywać na oddziałach szpitalnych zakładów zamkniętych. Sąd Okręgowy w Katowicach po rozpoznaniu zażalenia powoda postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania utrzymał w mocy nie dzieląc argumentacji, jakoby stan zdrowia powoda uniemożliwiał mu przebywanie w warunkach aresztu śledczego. W trakcie tymczasowego

aresztowania powoda na polecenie Prokuratury Rejonowej w Pszczynie biegły sporządził kolejną opinię dotyczącą stanu zdrowia powoda, w której stwierdził, że nie istnieją przeciwwskazania do czynnego udziału powoda w czynnościach procesowych oraz do przebywania przez niego w areszcie śledczym lub zakładzie karnym.

Skoro zebrany w sprawie materiał w pełni wyjaśnił istotne okoliczności, nie zachodziły podstawy do zarządzenia dowodu z przesłuchania stron, który ma charakter akcesoryjny.

Niezasadnie kwestionuje więc apelacja brak przesłuchania stron. Notabene, dowód z przesłuchania stron zgłosił powód nie wskazując okoliczności, na jakie dowód ten miał być przeprowadzony.

Działanie strony pozwanej nie nosiło cech bezprawności, powództwo z uwagi na brak przesłanek z art. 417 § 1 i 415 k.c. podlegało więc oddaleniu.

Zaskarżone rozstrzygnięcie odpowiada prawu.

Dlatego orzeczono jak w sentencji wyroku na podstawie art. 385 k.p.c.; o kosztach postępowania apelacyjnego - po myśli art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 99 k.p.c., powód będąc stroną przegrywającą obowiązany jest zwrócić pozwanemu, na jego żądanie, koszty zastępstwa prawnego w tym postępowaniu.

SSO Tomasz Tatarczyk SSA Roman Sugier SSA Anna Bohdziewicz